

Barn- och utbildningsförvaltningen
Kultur- och fritidsförvaltningen

Skolbiblioteksplan

**Central plan för arbetet med skolbiblioteken
på grundskolorna i Marks kommun
2024-2025**

1 INNEHÅLL

2	Övergripande målsättning	2
2.1	Skolbiblioteksverksamheten i Marks kommun	2
2.2	Skolbiblioteksplanens syfte	2
3	Organisation	3
3.1	Verksamhetschef, skola	4
3.2	Rektorsgruppen	4
3.3	Enhetschef, kultur	4
3.4	Samordnare, skolbibliotek	4
3.5	Skolbibliotekarien	5
3.6	Rektor/biträdande rektor	6
3.7	Pedagoger	6
3.8	Biblioteksråd/elevråd	7
4	Skolbibliotekscentralen	7
5	Systematiskt kvalitetsarbete	8
6	Begreppslista	9
7	Styrdokument	10
7.1	Kontakt	10
8	Mall för lokal handlingsplan	11

2 ÖVERGRIPANDE MÅLSÄTTNING

I Marks kommun är skolbiblioteksverksamheten integrerad i skolans verksamhet och fungerar som en viktig och självklar pedagogisk resurs i undervisningen för att ge stöd till varje elevs pedagogiska måluppfyllelse. Skolbibliotekarier, pedagoger och rektor samarbetar kring elevernas lärande i ett arbete som är förankrat i läroplanen och aktuell forskning. Skolbiblioteket finns i hela skolans verksamhet och begränsas inte av fysiska väggar.

2.1 SKOLBIBLIOTEKSVERKSAMHETEN I MARKS KOMMUN

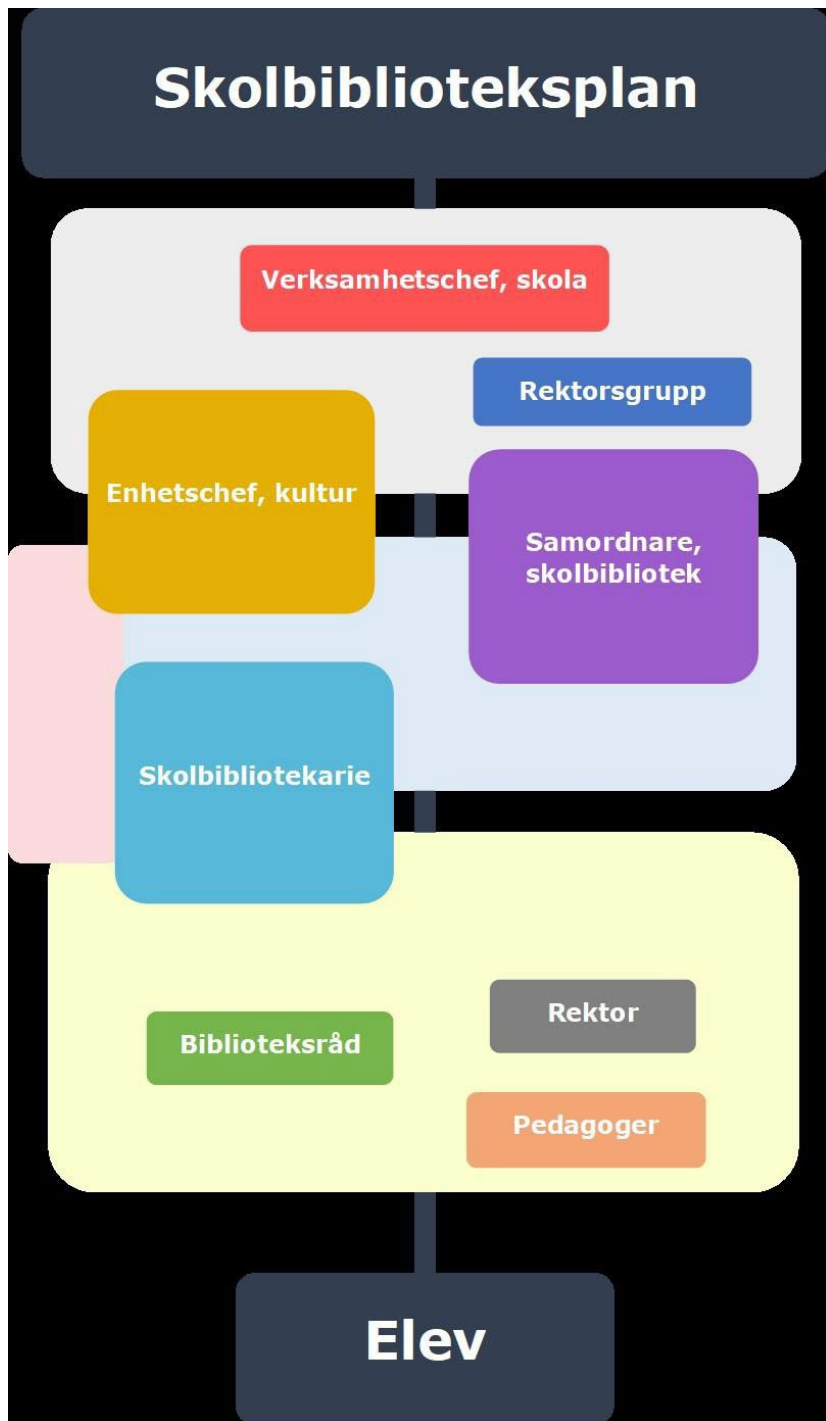
- ska vara likvärdig för elever när det gäller tillgång till skolbibliotek och det som verksamheten kan ge stöd till för elevernas kunskapsutveckling.
- ska vara en del av skolans pedagogiska vision och samverkar med skolläda och övrig personal kring elevernas lärande.
- ska stärka elevernas läs- och kommunikationsförmåga i en vidgad textvärld genom att ge stöd till pedagoger och elever i deras litteratur- och mediaanvändning.
- ska stärka elevernas *digitala kompetens** med fokus på informationsfärdigheter och förståelse för informationssökningsprocesser och sociala medier.
- ska erbjuda ett mångfacetterat och brett mediabestånd som är aktuellt och anpassat efter eleverna och läroplanens mål.

2.2 SKOLBIBLIOTEKSPLANENS SYFTE

Skolbiblioteksplanen är en strategisk handlingsplan med målet att synliggöra den vision och de arbetssätt som ska genomsyra skolbiblioteksverksamheten för alla grundskolor i Marks kommun. Syftet är att tydliggöra hur skolbiblioteksverksamheten kan och ska vara en integrerad del i skolans verksamhet och fungera som en viktig och självklar pedagogisk resurs i undervisningen för att ge stöd till varje elevs kunskapsutveckling.

Syftet är också att tydliggöra den organisation och ansvarsfördelning som tillsammans arbetar för att nå skolbiblioteksverksamhetens övergripande målsättningar. För att kunna utvärdera arbetet mot de övergripande målen innehåller skolbiblioteksplanen även ett underlag för årlig utvärdering.

* Kursiverade begrepp finns beskrivna i en begreppslista, se sidan 9.

Grå samarbetsyta

Arbetar aktivt för att tillsammans utveckla skolbiblioteksverksamheten.

3.1 VERKSAMHETSCHEF, SKOLA

- arbetar aktivt och ansvarar för att skapa samarbetsytor där rektorsgruppen och samordnaren för skolbibliotek kontinuerligt för en dialog kring skolbiblioteksfrågor.
- samverkar med Enhetschef för kultur kring skolbibliotekariernas kompetensutveckling.

3.2 REKTORSGRUPPEN

- samverkar kring skolbibliotek och utbyter erfarenheter kring skolbiblioteksfrågor.

3.3 ENHETSCHEF, KULTUR

- har personalansvar för skolbiblioteksgruppen och ansvarar för kontinuerlig kompetensutveckling.
- ansvarar för att alla skolbibliotek bemannas av personal med adekvat utbildning och kompetens.
- samverkar med Verksamhetschef för skola kring skolbibliotekariernas kompetensutveckling.
- skapar förutsättningar för ett gott samarbetsklimat mellan skolbibliotek och folkbiblioteket.

3.4 SAMORDNARE, SKOLBIBLIOTEK

- arbetar aktivt för att vara ett stöd till skolbibliotekarierna i deras dagliga arbete och sammankallar till gemensamma möten.
- samverkar med skolledning kring skolbiblioteksverksamhetens utveckling.
- samverkar i *Kulturpassets* utveckling och samplanerar i linje med skolbiblioteksverksamheten.
- ansvarar för omvärldsbevakning av skolbibliotekens utveckling nationellt och internationellt, och följer utvecklingen inom professionen.
- ansvarar för skolbiblioteksverksamhetens gemensamma medieanslag som fördelas mellan skolorna i dialog med skolbiblioteksgruppen.
- ansvarar för en uppdaterad information på *Intranätet*.
- ansvarar för administration av de *bibliotekssystem* som används i verksamheten.
- arbetar i sin tjänst i det praktiska arbetet som skolbibliotekarie.

Blå samarbetsyta

I skolbiblioteksgruppen delas erfarenheter och kunskaper med målet att kompetenshöja och samplanera hela skolbiblioteksverksamheten. Skolbiblioteksgruppen ansvarar för att tillsammans omvärldsbevaka inom relevanta verksamhetsområden såsom medie- och informationskunskap, läsfrämjande arbete samt barn- och ungdomslitteratur.

3.5 SKOLBIBLIOTEKARIEN

- arbetar utifrån skolans lokala handlingsplan som revideras inför varje läsår i dialog med rektor och pedagoger.
- ansvarar för mediainköp till det egna skolbiblioteket med fokus på att erbjuda ett mångfacetterat och brett bestånd som är aktuellt och anpassat efter skolans elever och läroplanens mål.
- är ett stöd för elever i att välja nivåanpassat material för skolarbetet och fritiden.
- är ett stöd för pedagoger i att välja nivåanpassat material till elever, exempelvis genom att ordna *boklådor* till klassrummet eller *temalådor* från Skolbibliotekscentralen då pedagoger efterfrågar detta.
- arbetar för att erbjuda stöd till enskilda och grupper i deras lärprocesser.
- har överblick över lärresurser och ger stöd till pedagoger och elever i deras litteratur- och medieanvändning.
- informerar och utbildar elever och pedagoger i *Welib* (ett *bibliotekssystem*) och *Polylino Skola* (digital boktjänst).
- har tid avsatt i sin tjänst för inläsning på nya medier.
- arbetar aktivt för ett skolbiblioteksrum som är en läsfrämjande miljö.
- är sammankallande till skolans Biblioteksråd.
- registrerar elever för att kunna använda *Legimus* och följer upp användandet tillsammans med elever och pedagoger.
- utbildar elever i *bibliotekskunskap* och *katalogsökning*.
- samverkar i skolbiblioteksgruppen.
- arbetar för att stärka elevernas läs- och kommunikationsförmåga i en vidgad textvärld.
- arbetar för att stärka elevernas *digitala kompetens* med fokus på informationsfärdigheter, *källkritik* och förståelse för informationssökningsprocesser och sociala medier (*MIK*).
- har kunskap om skolans styrdokument.

Rosa samarbetsyta

Skolbibliotek och folkbibliotek arbetar gemensamt vid lovaktiviteter, exempelvis *Läslovet* och *Sommarboken*, samt med ett gemensamt bokbestånd, *bibliotekssystem* och kringrutiner för cirkulation.

Gul samarbetsyta

Pedagoger och rektorer arbetar tillsammans för att möjliggöra elevernas tillgång till skolbiblioteksrummet och dess resurser även då skolbibliotekarien inte finns på plats och för att skolbiblioteket ska vara en del av hela skolan.

3.6 REKTOR/BITRÄDANDE REKTOR

- ansvarar för att skolans lokala handlingsplan revideras inför varje läsår.
- är väl insatt i skolbibliotekets verksamhet, skolbibliotekariens uppdrag och vikten av ett välfungerande skolbibliotek.
- inkluderar skolbiblioteket i skolans gemensamma pedagogiska arbete, exempelvis i värdegrunds- och jämställdhetsarbetet, arbetet med lärmiljöer och i det systematiska kvalitetsarbetet.
- ansvarar för att skolbibliotekarien och pedagoger blir medvetna om varandras uppdrag och kompetens och att de möts för samtal om skolbiblioteket som resurs.
- bjuder in skolbibliotekarien till gemensamma träffar, till exempel APT.
- ansvarar för arbetsmiljön i skolbiblioteksrummet och för de fysiska förutsättningar som krävs för ett välfungerande skolbiblioteksrum.
- för en kontinuerlig dialog med skolbibliotekarien kring hens arbete.

3.7 PEDAGOGER

- har kunskap om Skolbiblioteksplanen och skolans lokala handlingsplan.
- samverkar med skolbibliotekarien på gemensamma arbetsmöten för att planera relevanta delar av undervisningen, särskilda projekt/temaarbeten och mediainköp.
- tar kontinuerligt initiativ till dialog med skolbibliotekarien kring elevernas läsförmåga, detta med målet att skolbibliotekarien blir ett tydligare stöd till elevens läsutveckling.

3.8 BIBLIOTEKSRÅD/ELEVRÅD

Skolan kan ha ett biblioteksråd eller bjuda in skolbibliotekarien till elevrådet. Ett biblioteksråd består av skolbibliotekarien, ett antal elevrepresentanter och eventuellt pedagoger. Syftet med biblioteksrådet (eller skolbibliotekariens deltagande på elevrådet) är att öka elevernas ansvarstagande för skolbiblioteket och inflytande vad gäller mediainköp, gemensamma aktiviteter och skolbiblioteksrummets utformning och funktion. Målet är att tillsammans utveckla ett skolbibliotek som är allas skolbibliotek.

4 SKOLBIBLIOTEKSCENTRALEN

Skolbibliotekscentralens mediabestånd är ett komplement till skolbibliotekens och bidrar till ett än mer mångfacetterat och brett bestånd som är anpassat efter eleverna och läroplanens mål. Skolbibliotekscentralen står för titlar till *bokprat*, *läsecirklar*, faktaböcker på efterfrågade områden i undervisningen, mångspråksmedia och ett brett utbud av lättläst för årskurs 1–9. Skolbibliotekscentralen kompletterar skolbiblioteken med kapitelböcker, främst för låg- och mellanstadiet.

Pedagoger kan ta kontakt med ansvarig på Skolbibliotekscentralen för att beställa *boklådor* eller litteratur till temaarbeten eller för att själva besöka Skolbibliotekscentralen. Skolbiblioteken kan låna från Skolbibliotekscentralen för att komplettera det egna mediabeståndet.

Inför varje terminsstart tar skolbiblioteksgruppen fram ett underlag för en gemensam planering när det gäller mediainköp.

5 SYSTEMATISKT KVALITETSARBETE

Skolbiblioteksverksamhetens mål på lång sikt är att bidra till ökad pedagogisk måluppfyllelse. Detta långsiktiga mål uppfylles genom nedanstående prioriterade delmål. Resultatuppföljning görs vid läsårsstart.

1. **Samtliga skolor har ett skolbibliotek såsom det definieras i läroplanen.**

- a. *Andel skolor med ett skolbibliotek i den egna skolenheten eller på rimligt avstånd?*
- b. *Andel skolbibliotek med utbildad skolbibliotekarie?*
- c. *Antal minuter skolbibliotekarie per elev och läsår?*
- d. *Antal utlån per elev och läsår?*

2. **Samtliga skolbibliotek har tillgång till ett gemensamt digitalt bibliotekssystem och en digital boktjänst.**

- a. *Andel skolor som har tillgång till ett gemensamt digitalt bibliotekssystem och en digital boktjänst?*
- b. *Antal utlån av digitala medier per elev och läsår?*

3. **Skolbiblioteket används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.**

- a. *Antal läsfrämjande aktiviteter i samarbete med skolbiblioteket per läsår och skola? Även läsfrämjande aktiviteter ur Kulturpasset, till exempel författarbesök.*
- b. *Antal aktiviteter i samarbete med skolbiblioteket kopplade till digital kompetens och MIK per läsår och skola?*

4. **Skolbiblioteket utgör en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.**

- a. *Andel skolor med lokal handlingsplan för skolbiblioteket?*
- b. *Andel skolor där skolbibliotekarien har deltagit på minst ett APT, eller annan gemensam träff med pedagoger, per läsår?*
- c. *Andel skolor med aktivt biblioteksråd/elevråd där skolbiblioteket medverkar?*
- d. *Andel skolor som inkluderar skolbiblioteket i skolans gemensamma pedagogiska arbete, exempelvis i värdegrunds- och jämställdhetsarbetet, arbetet med lärmiljöer och i det systematiska kvalitetsarbetet?*

6 BEGREPPSLISTA

Begreppslistan har tagits fram gemensamt i skolbiblioteksgruppen.

Bibliotekskunskap – Kunskap om hur bibliotekets samling är organiserad.

Bibliotekssystem – Digitalt system för administration av verksamhetens olika delar, till exempel utlån, återlämning, kravhantering, inköp osv.

Boklåda – av pedagog beställd samling av böcker och andra media inom särskilt tema eller riktad mot särskild målgrupp. Se även **Temalåda**.

Bokprat – Ett inplanerat tillfälle med en klass/grupp där skolbibliotekarien i förväg har förberett ett antal boktips anpassade för klassen/gruppen som vid tillfället presenteras av skolbibliotekarien.

Digital kompetens – Förmåga att förstå och kunna använda sig av digitala verktyg och medier.

Författarbesök – Ett inplanerat tillfälle då en klass får träffa en författare som berättar om sitt författarskap med målet att inspirera till läslust och eget skrivande.

Katalogsökning – Sökning i bibliotekets databas efter önskad titel.

Kulturpasset – Valbart och obligatoriskt utbud av kulturaktiviteter i skolan i Marks kommun.

Källkritik – Förmåga att kunna reflektera, kritiskt granska och värdera olika informationskällor.

Legimus – En tjänst som tillhandahålls av Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) för elever med läsnedsättning.

Läsecirkel – En grupp som tillsammans läser samma text och pratar om texten under läsningens gång.

Läslov – Läsförfrämjande aktiviteter som genomförs under höstlovet. I folkbibliotekets regi men i samarbete med skolbiblioteken.

Medie- och informationskunnighet (MiK) – Kunskap och färdigheter om medier och information, där förmågan att kritiskt värdera olika källor är central.

Polylino Skola – Digital boktjänst för årskurs F-9. Ger tillgång till böcker med ljud, bild och text på flera språk.

Sommarboken – Läsförfrämjande aktiviteter som genomförs under sommarlovet. I folkbibliotekets regi men i samarbete med skolbiblioteken.

Temalåda – av pedagog beställd samling av böcker och andra media inom särskilt tema eller riktad mot särskild målgrupp. Se även **Boklåda**.

Textsamtal – Ett strukturerat samtal kring en text där alla deltagare har läst eller lyssnat till den aktuella texten.

WeLib – En plattform för skolbibliotekets fysiska katalog.

7 STYRDOKUMENT

- Skollag (2010:800)
- Läroplan för grundskolan (Lgr11 och Lgr22)
- Barn- och utbildningsnämndens vision: *En lärmiljö för alla - en modern skola på vetenskaplig grund.*
- <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2018/skolbiblioteket-som-pedagogisk-resurs/>

7.1 KONTAKT

Lotte Frederiksen, skolbibliotekssamordnare Marks kommun

lotte.frederiksen@mark.se

070-765 35 82

Lokal handlingsplan xx skolbibliotek, läsåret xx/xx

Grundtanke

I Marks kommun är skolbiblioteksverksamheten integrerad i skolans verksamhet och fungerar som en viktig och självklar pedagogisk resurs i undervisningen för att ge stöd till varje elevs kunskapsutveckling. Skolbibliotekarier, pedagoger och rektor samarbetar kring elevernas lärande i ett arbete som är förankrat i läroplanen och aktuell forskning. Skolbiblioteket finns i hela skolans verksamhet och begränsas inte av fysiska väggar.

Tillgänglighet

Ange kontaktuppgifter till ansvarig skolbibliotekarie.

Beskrivning kring bemanning i skolbiblioteket.

Rutinbeskrivning vid utlån, reservationer och återlämning.

Inköp av media

Skolbiblioteket ska arbeta i linje med Skolbiblioteksplanen och erbjuda ett mångfacetterat och brett bestånd anpassat efter skolans elever och läroplanens mål.

Önskemål om inköp kan göras av både elever och pedagoger, skolbibliotekarien ansvarar för inköp. För att komplettera mediabeståndet arbetar skolbibliotekarien aktivt med Skolbibliotekscentralen som resurs.

Samverkan och ansvar

Beskriv hur och när skolbiblioteksfrågorna lyfts bland skolans personal.

Mål och planering

LÄROPLANENS MÅL	ÅRSKURS	METOD	GENOMFÖRANDE	UPPFÖLJNING
<i>Koppla till läroplanens mål.</i>		<i>Beskriv metod, exempelvis källkritik kopplat till ett temaarbete, läsecirkel, bokprat, textsamtal ...</i>	<i>Beskriv hur och när samt vem som ansvarar för vad i planering och genomförande.</i>	<i>När sker utvärderingen och hur går den till?</i>

Uppföljning/utvärdering

Den lokala handlingsplanen är antagen 2024-xx-xx av:

xx, Rektor

xx, Skolbibliotekarie